

ਐਨ ਕੇ ਸੋਢੀ ਅਤੇ ਐਨ ਕੇ ਸੂਦ ਜੇ. ਜੇ

ਨੌਰਾਤਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1998 ਦਾ CWP 2986

28 ਮਾਰਚ, 2000

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - Art. 226—ਪੰਜਾਬ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1961 — ਐੱਸ. 55 ਅਤੇ 56—ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਨਿਯਮ, 1963—ਆਰ.ਐਲ. 51—ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908 — S.9 — ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 3, ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ—ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ—ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ— ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜਵਾਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕੋਲ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹੈ- ਸਾਲਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ- ਐੱਸ. 55 ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੁਹਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ S.55 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ- ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਵਾਰਡ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ- ਨੰਬਰ 3 ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹਰ ਝਗੜਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੁਹਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਬਜ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੁਹਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਪਗਨਡ ਅਵਾਰਡ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਪਰਾ ੫)

ਅਰਵਿੰਦ ਬਾਂਸਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਵਿਨੀ ਮਿੱਤਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਨ।

ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਲਈ।

ਡੀਵੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ

ਨਿਰਣਾ

ਐਨ.ਕੇ.ਸੋਢੀ, ਜੇ.

(1) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ 3 ਜਵਾਬ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕੀ

ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ, ਕਾਮੀ ਕਲਾਂ ਤਹਿਸੀਲ ਰਾਜਪੁਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1961 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ। ਸੋਸਾਇਟੀ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਂਝੀ ਕਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਲਾਕ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਣ, ਖੇਤੀ ਲਈ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ। ਪਿੰਡ ਕਾਮੀ ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 724 ਵਿੱਘੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਤੀਹ ਮੂਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਹੀ ਲਈ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 3 ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਛੇ ਕਿੱਲੋ ਜ਼ਮੀਨ (ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ) ਉਸ ਦੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਢਾਹ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। . ਉਸਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਰੂਲਜ਼, 1963 ਦੇ ਨਿਯਮ 51 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ the ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55/56 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮੇਤ 16 ਬਿਘੇ 8 ਬਿਸਵੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਉਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਲਈ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਫੈਸਲਾ ਸਬ ਜੱਜ 1st ਕਲਾਸ, ਰਾਜਪੁਰਾ ਦੁਆਰਾ 31 ਜੁਲਾਈ, 1986 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਦਾਇਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 5 ਫਰਵਰੀ, 1988 ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 3 ਅਤੇ ਇਹ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸਬ ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। 4 ਫਰਵਰੀ, 1994 ਤੋਂ ਵਿਵਾਦ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਹ ਸੀ

ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਹੱਕਦਾਰ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 55 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਝਗੜਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਹੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਸੀ। . ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਪਾਅ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ

ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਝਗੜੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 55 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਅਸੀਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਚੋਸ਼ੀ ਅਵਾਰਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 68 ਧਾਰਾ (ਐੱਚ) ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਸੀ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਆਫ ਮੋਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਪਈ ਹੈ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਹੁਣ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 55 ਜੋ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"55. ਵਿਵਾਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: (1) ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-

- (a) ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਿਛਲੇ ਮੈਂਬਰ, ਪਿਛਲੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੈਂਬਰ;
- (b) ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ, ਪਿਛਲੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਪਿਛਲੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਇਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ, ਅਤੀਤ ਜਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚਕਾਰ; ਜਾਂ
- (c) ਸੁਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪਿਛਲੀ ਕਮੇਟੀ, ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ; ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੂਰਵ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪਿਛਲਾ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਪਿਛਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਏਜੰਟ, ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ, ਵਾਰਸ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ; ਜਾਂ
- (d) ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, -ਇੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ;

ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ

ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ-

(a) ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ, ਵਾਰਸਾਂ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਮੰਗ ਲਈ ਦਾਅਵਾ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਮੰਗ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ;

(b) ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਜਿੱਥੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਹੈ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਮੰਗ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ;

(c) ਫ਼ੌਜ਼ (ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਫ਼) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ।

(3) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ।"

(5) ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਕ ਨਹੀਂ; ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹਰ ਝਗੜਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਰਫ ਉਹ ਝਗੜੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਝਗੜਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਵਾਨੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਇਕੱਲੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਸੀ ਜੋ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ 9. ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਵਾਰਡ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(6) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ, ਰਾਜਪੁਰਾ ਦੁਆਰਾ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ 1996 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਵਾਰਡ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ